

Programplan Kultrans 2012-13

Vedtatt av styringsgruppa i Kultrans 14.11.11.

Bakgrunnen for dette dokumentet

Til grunn for Kultrans' programplan 2012-13 ligger et sett med allerede eksisterende styringsdokumenter, i første rekke mandat, programplan 2009-11, årsrapporter for 2009 og 2010, som alle er tilgjengelige på Kultrans' hjemmesider. I tillegg kommer en egevaluering for første programperiode som er under ferdigstilling. Det som står å lese i disse øvrige styringsdokumentene, vil ikke bli gjentatt her. Hovedmål, bærende idé og organisering videreføres slik de står beskrevet i den eksisterende programplanens punkt 1, 2, 3 og 4. Det samme gjelder publiserings- og formidlingsplaner, samt planer for forskerutdanning, framstilt i punkt 6 og 7. Den nye programplanen skal med andre ord leses som et tillegg, en utvidelse og en presisering av *Programplan Kultrans 2009-11*, i første rekke av punktene 4, 6, 7 og 8, som dreier seg om det faglige innholdet. På samme måte vil selve innholdet nødvendigvis omfatte både slutføringen av pågående prosjekter og oppstarten av nye.

I. Tverrgående tema: fra "Verden" til "Tidsregimer"

Som del av sin faglige struktur skal Kultrans ha et tverrgående tema, som søker å forbinde forskningsinteresser og -perspektiver fra deltemaene, og som i første rekke er faglig leders ansvar. I tråd med tema for hele satsingen, så vel som den bærende ideen, ble det tverrgående tema for den første perioden 2009-11 formulert som "Verden – begrep, forestilling, virkelighet", som var tema for faglig leders kick-off foredrag, en seminarserie og som etter hvert munnet ut i en norsk bok (Braun, Jordheim, Sandmo: *Verden*, Oslo: Unipub 2011) og en stor internasjonal konferanse: "Conceptualizing the World", med over 70 papere og deltagelse fra fire verdensdeler. Basert på denne konferansen arbeider nå Jordheim med en engelskspråklig bok med samme tittel, som er planlagt å komme ut på Berghahn Books i løpet av neste programperiode.

Videre har dette tverrgående temaet gitt opphav til to nye prosjekter som vil stå sentralt i Kultrans' aktiviteter i neste periode:

- *Civility, Virtue and Emotions in Europe and Asia. History of Concepts as Entangled History from the 18th century to the First World War.* Dette er et samarbeid mellom Kultrans v/Jordheim og Max-Planck-Institut für Bildungsforschung i Berlin v/Margrit Pernau, med deltagere fra en rekke europeiske og asiatiske land. Første workshop ble avholdt i Berlin i september 2011, neste holdes i Oslo i juni 2012. Ytterligere to workshops er på tegnebrettet. Resultatet skal bli en bok som publiseres på Oxford University Press.
- *Leksikonsjangeren i et paradigmeskifte.* Prosjektet er ledet av HJ og har deltakere fra flere fagmiljøer, deriblant medievitenskap, informatikk og lingvistikk/retorikk. I tillegg har vi ansatt en vit.ass. Finansieringen kommer fra Stiftelsen Fritt Ord. I tillegg til flere internasjonale vitenskapelige publikasjoner planlegger prosjektet en utstilling på Nasjonalbiblioteket høsten 2012 om encyclopedienes historie og fremtidige muligheter. I det nye SNL på nett har vi

dessuten en glimrende formidlingsplattform for alle Kultrans' forskere. Prosjektet har også en internasjonal forankring i nettverket Re:Enlightenment, som bl.a. avholdt en stor konferanse i London sommeren 2011, der Jordheim deltok og presentert leksikonprosjektet. Dette samarbeidet vil utvikles videre i neste programperiode.

Samtidig som disse prosjektene slutføres vil vi introdusere et nytt tverrgående tema. Tanken var hele tiden at etter "Verden" skulle vi arbeide med noe som knytter seg til tid og historisitet, i forlengelsen av transformasjonsbegrepet, slik det introduseres i tittelen og den bærende ideen i *Programplan Kultrans 2009-11*. Arbeidstittelen på det nye tverrgående temaet er "The Slow and the Fast: Temporal Regimes of Change and Continuity", eller bare "Transformasjoner og tidsregimer". Temaet vil bli ledet av Jordheim og Thomas Hylland Eriksen, som også er leder for deltema 1: "Mobilitet og kulturell kompleksitet". Noe av målet er å mobilisere enda bedre på SV enn vi har greid så langt. Mer konkret planlegger vi en kick off-konferanse for det nye deltemaet våren, evt. høsten 2012, og en større internasjonal konferanse høsten 2013. Mellom disse to milepælene vil vi arrangere gjesteforelesninger med nasjonale og internasjonale forskere, som vi også vil knytte opp til bredere formidlingsarrangementer i den grad dette er interessant. På tegnebrettet har vi også en workshop hvor vi vil invitere forskere fra et bredt spekter av disipliner eller felt som forvalter forskjellige tidsregimer med høyst ulik hastighet, rytme og utstrekning, så som geologi, biologi, økonomi, kunst og politikk.

II. Nye planer for deltemaene

Også i den nye planperioden 2012-13 vil Kultrans ha fem deltemaer. To av dem har i løpet av første periode fått nye ledere og en ny faglig profil, henholdsvis deltema 1 og deltema 5. Under følger en kort framstilling av planene for de respektive deltemaene

Deltema 1: "Mobilitet og kulturell kompleksitet" – Thomas Hylland Eriksen, SAI, SV

Hylland Eriksen overtok ledelsen av dette deltemaet etter Ingjerd Hoëm og har gitt det en ny faglig utforming. Fra oppstarten av Kultrans har det vært et ønske å videreføre arbeidet og erfaringene fra CULCOM, illustrert f. eks. ved det såkalte "stafettpinneseminaret", som ble avholdt våren 2010. I sin nye form og med sin nye leder er deltema 1 tenkt å fylle noe av denne rollen. I tillegg er målet å engasjere flere SV-forskere i Kultrans. Aktivitetene i 2012 vil bestå i seminarer og gjesteforelesninger med egne og eksterne forskere med henblikk på å samle en gruppe av forskere og identifisere et mer presist forskningstema. Etter som Hylland Eriksen også er svært involvert i det nye tverrgående tema beskrevet ovenfor, vil det også være noe overlapping mellom disse.

Deltema 2: "Konstituerende tekster" – Karen Gammelgaard, ILOS, HF

Deltemaet har brukt seminarer og workshops til å definere et forskningsprosjekt og sette sammen en høyst tverrfaglig forskergruppe, med deltagere fra alle fire Kultrans-fakulteter og i tillegg tre internasjonale forskere. Prosjektet "Textualizing Democracy: the Norwegian Constitution 1814-2014" har fått publikasjonsstøtte fra Grunnlovssatsingen i NFR og vil produsere en engelskspråklig bok som skal foreligge på Berghahn Books til Grunnlovsjubileet 2014. Aktivitetene i deltemaet består i workshops knyttet til arbeidet med denne boka. Innenfor deltemaet pågår også et annet prosjekt som vil fortsette inn i 2012 og 2013: "A Cross-Disciplinary Study of Euclid's *Elements*", som er initiert av Jens Braarvig, og som vil bli ledet av Amund Bjørnsøen så snart han har levert sin doktorgrad primo 2012. Prosjektet er om mulig enda mer tverrfaglig enn grunnlovsprosjektet ettersom det også inkluderer naturvitenskapene. Målet med prosjektet er å produsere en norskspråklig bok om resepsjonen av Euklid's *Elementer* innenfor forskjellige disipliner og språkområder. Prosjektet har

allerede hatt flere internasjonalt renommerte Euklid-forskere på besøk og vil fortsette arbeidet med en kombinasjon av gjesteforelesninger og workshops.

Deltema 3: "Naturen og det naturlige" – Kristin Asdal, TIK, SV

Det er allerede igangsatt flere prosjekter og publiseringsarbeider innenfor dette deltemaet, som skal ferdigstilles i løpet av neste periode: bokprosjektet *Sentient Creatures*, basert på en konferanse avholdt i september 2010 med bred tverrfaglig og internasjonal deltagelse; special issue av tidskriftet *Science in Context*: "Science, Technology and Medicine in Scandinavia"; special issue i etterkant av workshopen "Performing Environmental Change", mai 2010 – alle under ledelse av Kristin Asdal. I tillegg planlegger Asdal og Jordheim å arbeide med en tverrfaglig metodebok for humanister og samfunnsvitere i forlengelsen av doktorgradsseminaret "Reading Texts", arrangert som et samarbeid mellom TIK og Kultrans, november 2011. I perioden 2012-13 vil deltemaet i tillegg arrangere en seminarserie som skal diskutere erfaringer og utfordringer knyttet til det "å skrive inn natur" i humanistiske og samfunnsvitenskapelige fagtradisjoner. Seminarserien skal være en forberedelse til det siste av tre doktorgradskurs i regi av Kultrans og TIK: "Å skrive inn natur", som finner sted i november 2012, og som planlegges i samarbeid med Saxo-instituttet, Danmark.

Deltema 4: "Kulturproduksjon: estetikk og materialitet" – Anne Eriksen, IKOS, HF

Også her vil aktiviteten i første rekke bestå i videre arbeid og ferdigstillelse av allerede påbegynte prosjekter: bokprosjektet *Eksempels makt*, med deltagelse fra flere fakulteter, som er ferdigstilt og til vurdering for trykkestøtte hos NFR; bokprosjektet *Tingens tilsynekomst*, som utgår fra seminar- og workshopaktivitet på dette deltemaet, og som nå er godt inne i skrivefasen; bokprosjektet *From Antiquities to Heritage*, som er en monografi forfattet av Anne Eriksen, men som her blitt til innenfor Kultrans' tverrfaglige ramme, og som skal komme ut i den Kultrans-initierte bokserien på Berghahn Books. Mars 2012 arrangerer deltemaene i tillegg forskerseminaret "Royal Glory" med sterk internasjonal deltagelse. Sist, men ikke minst, videreføres Kultrans' mest stabile og lengstlevende seminarrekke "Museologisk lunsj", som Brita Brenna har ansvaret for.

Deltema 5: "Rett og politikk i det globale" – Inger Johanne Sand, IOR, JUS

Sand overtok ansvaret for deltemaet etter at Cecilia Bailliet og Katja Franko Aas hadde fullført sitt prosjekt om kosmopolitisme, som ble en bok på Routledge: *Cosmopolitan Justice and its Discontents* (2011). I denne perioden har hun satt i gang et prosjekt om "Transnational law and sociological constitutionalism", som vil fortsette inn perioden 2012-13, med sikte på å lage en internasjonal antologi. Under arbeidet med antologien blir det holdt seminarer, workshops og forelesninger, med tverrfaglig og internasjonal deltagelse. I tillegg vil deltemaet være med å arrangere et ph.d.-seminar våren 2012 med Gunther Teubner om "Sociological Constitutionalism". I forbindelse med utgivelse av boka *Hybrid Forms of Governance*, som Sand har vært med å redigere, vil det bli arrangert et seminar om hybrid-begrepet.

III. Forskerutdanning

Tilknyttet Kultrans er en gruppe på ni stipendiater, fordelt på HF (7), SV (1) og UV (1). For alle gjelder at de har en dobbel tilhørighet: de er ansatt og sitter i sine respektive fagmiljøer, men har store deler av forskerutdanningen og veiledningen sin i Kultrans. Mye arbeid har dermed gått med til å

bygge en stipendiatgruppe, som, selv om de er i gang med svært forskjellige prosjekter, drar klare veksler på diskusjoner innad i gruppa. En stor del av aktiviteten i Kultrans er knyttet til stipendiatene og deres prosjekter. Alle har minst én veileder som inngår i den sentrale forskergruppa, sammensatt av lederne for deltemaene. I tillegg arrangerer forskningsprogrammet ved faglig leder forskjellige former for fellesveiledning, forskerutdanningsseminarer, kollokvier, lunsjer og workshops. Dette vil selvfølgelig fortsette inn i neste programperiode 2012-13. En del av fellesveiledningen tar form av et arbeid med en felles bok, en antologi med arbeidstittelen *Understanding Transformations*. I tillegg involveres stipendiatene fortløpende i de øvrige aktivitetene i Kultrans – 7 av dem presenterte bl.a. prosjektene sine på konferansen "Conceptualizing the World", hvor de fikk svært gode og nyttige tilbakemeldinger. Dette vil vi også gjøre i fremtiden. Men etter hvert som prosjektet skrider fram vil stadig mer av tiden gå med til å ivareta framdriften til den enkelte stipendiat og hans eller hennes behov for veiledning, kommentarer og diskusjonspartnere. Når det nærmer seg levering, vil alle stipendiatene få presentere sine prosjekter på en prøvedisputas. For å styrke forskerutdanningen ytterligere blir stipendiatene oppfordret til å ta initiativ til kurs, konferanser og seminarer som har direkte relevans for ett eller flere av prosjektene i gruppa, jf. seminaret om "World-building: The Logic of Science Fiction and Fantasy", juni 2011, som var initiert og organisert av Bodhisattva Chattopadhyay. I 2012 vil vi ha ytterligere to slike konferanser/forskerutdanningsseminarer, om tverrfaglighet ("Academic Demarcations. The Tensions Between Disciplines and Interdisciplinarity in Science and Higher Education", i september 2012, ved Vidar Grøtta, i samarbeid med PFI, UV,) og om populærkultur (i oktober 2012, ved Audun Solli og Hans Erik Næss). Herdis Hølleland og Siv Ringdal har planer om et metodeseminar i 2013. Høsten 2012 arrangerer vi også det siste av tre ukelange forskerutdanningskurs i samarbeid med TIK, "Å skrive inn natur" (jfr. pkt. II, deltema 3).

IV. Publisering

For et prosjekt som involverer så mange forskjellige disipliner, er det vanskelig å ha én felles publiseringstrategi. For en stor del vil jo forskerne som er involvert i Kultrans' forskjellige aktiviteter og prosjekter, publisere sine forskningsresultater i disiplinens egne tidsskrifter og andre kanaler. Dette er det heller ingenting i veien for. Når vi nå likevel – som det framgår av planene for de respektive deltemaene – satser såpass tungt på fellespublisering, er det dels for å gi en klarere retning, et klarere mål for den tverrfaglige aktiviteten, dels for å fastholde den tverrfaglige karakteren også i formidlingen av forskningsresultatene. Flere norskspråklige bøker er planlagt/under utgivelse eller allerede utgitt, deriblant *Verden* (Braun/Jordheim/Sandmo, høsten 2011), *Rødt og hvitt. Om kvinners væsker* (Lie/Bondevik, utgis våren 2012), *Eksemplets makt* (Anne Eriksen, utgis høsten 2012) og *Tingenes tilsynkomst* (Anne Eriksen et. al., våren 2013). I tillegg har faglig leder etablert en bokserie på det velrenommete vitenskapsforlaget Berghahn Books, med den foreløpige tittelen "Time and the World: Interdisciplinary Studies on Cultural Transformations", med en internasjonal redaktørgruppe og fagfelle vurdering. Bokserien er tiltenkt utgivelser fra Kultrans, men er selvfølgelig åpen for andre. De aktuelle titlene som er planlagt for 2012-13, er alle nevnt ovenfor under deltemaene.

V. Formidling

I alle årene Kultrans har eksistert, har vi deltatt på Forskningstorget i Oslo sentrum, hvert år med et nytt tema (verdensbilder, science fiction og leksikon). Dette vil vi fortsette med ettersom vi oppfatter Forskningstorget som en unik mulighet til formidle resultater fra forskjellige prosjekter til et ungt publikum. I forrige periode har vi hatt en rekke arrangementer på Litteraturhuset, knyttet til forskningsseminarer og konferanser, deriblant om opplysning og "world-building". Dette vil vi fortsette med. Først ut er et debattmøte om norsk oppdrettsnæring i april 2012. Flere av programmets deltagere er også ofte å lese i pressen, høre på radio eller se på tv. Det er også all grunn til å framheve hjemmesidene våre, som er den viktigste kilden til informasjon om Kultrans. Parallelt med dette har

Kultrans søkt samarbeid med institusjoner som spesialisere seg på formidling og offentlighetsarbeid. Den viktigste av disse er The European Wergeland Centre i Oslo, som arbeider med opplæring i interkulturell forståelse og menneskerettigheter. I samarbeid med EWC og Bundeszentrale für politische Bildung i Berlin er vi ferd med å utvikle et begrepshistorisk digitalt verktøy for å bruke *nøkkelbegreper* som ressurs i utdanningen av lærere og andre kunnskapsformidlere. En testutgave er allerede i bruk i et samarbeid mellom Norge og Tyskland. Arbeidet med denne såkalte "glossary" vil fortsette utover i 2012-13. I forbindelse med prosjektet "Leksikonsjangeren i et paradigmeskifte" og i tett samarbeid med Nasjonalbiblioteket er vi i gang med å forberede en utstilling omkring leksikonets historie, som skal finne sted høsten 2012. Både "glossary" og *SNL* på nett gir dessuten våre forskere god mulighet til å formidle sine forskningsresultater til et bredere publikum.

VI. Ekstern finansiering

Et av formålene med Kultrans har også vært å skaffe ekstern finansiering til tverrfaglig forskning, enten fra nasjonale eller internasjonale kilder. Dette vil vi fortsette med. Etter som Pia Lane, som var ansatt i en 20% stilling i Kultrans for å arbeide med ekstern finansiering, særlig opp mot EU, har fått jobb et annet sted, tilfaller dette nå i større grad faglig leder og administrativ koordinator. Vi ønsker ikke å ansette en ny person i denne stillingen for perioden 2012-13. I skrivende stund har vi to søknader med nær Kultrans-tilknytning inne til vurdering hos NFR, om henholdsvis prosjektstøtte og publiseringsstøtte. I tillegg følger vi nøye med på hva som skjer med NFRs nye humaniorasatsing SAMKUL og det nye HERA Joint Research Program "Cultural Encounters" og vurderer fortløpende om det er utlysninger som passer for oss. Men det er også klart at Kultrans for perioden 2012-13 er inne i en fullførings- og slutføringsperiode for mange prosjekter, og at det å søke om ytterligere eksterne midler vil være noe mindre aktuelt enn i første programperiode.

VII. Framtiden

Hvis tar som utgangspunkt at perioden 2012-13 blir den siste Kultrans-perioden, virker det naturlig å begynne å tenke på muligheter for hvordan den betydelige tverrfaglige kompetanse og de nasjonale og internasjonale nettverk som programmet har opparbeidet over en femårsperiode, kan videreføres og videreutvikles. Så langt har denne refleksjonen ledet til en idé om å bruke noe tid og ressurser i den siste programperioden til å begynne å arbeide med en søknad om et Senter for fremragende forskning, et arbeid som vil kunne fortsette etter at Kultrans har blitt avviklet og lede fram til en konkurransedyktig SFF-søknad i neste søknadsrunde. Hovedtanken er at en søknad fra HUMSAM-feltet som skal ha mulighet til å få gjennomslag, styrkes betydelig av å ha en bred tverrfaglig forankring. Videre bør den ta utgangspunkt i noe av det som er en av HFs og deler av SVs klare fortrinn framfor andre fag, evnen til å tematisere, utforske og diskutere tid og historisitet, og på den måte imøtegå presentismen og uforanderlighetspremisset som ligger til grunn for en rekke andre vitenskapelige tilnærminger. Det nye tverrgående temaet "Transformasjoner og tidsregimer" er bl.a. etablert for å sette i gang en slik refleksjon og bygge opp et nasjonalt og internasjonalt nettverk. På denne måten er det mulig å sette i gang aktiviteter som har en klar forskningsinteresse i seg selv, men som samtidig bidrar til å utvikle en fremtidig SFF-søknad. I løpet av 2013 ønsker Kultrans å utvikle en infrastruktur og finne fram til en gruppe mennesker som kan jobbe systematisk videre med en SFF-søknad, også etter at Kultrans er avsluttet.